

DSOG *bladet*

Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi

Bestyrelsens klumme 3
Meddelelser fra redaktøren 5
DSOG's bestyrelse 5

Artikler og debat

Nyt fra Historisk Arbejdsgruppe 8

DSOG-information

Referat af DSOG's ordinære generalforsamling 12
Ekspertuddannelse (EXPU) i gynækologi
og obstetrik 15
DSOG's FIGO fond 16

Annoncering af møder & kurser

Novembermødet DSOG's »nye efterårsmøde« 18
Nationalt møde om arvelig cancer 18
Invitation til den 3. FOKO konference 20

Sandbjerg 2006 22
Nordisk kurs i praktisk obstetrik 24

NFOG

Rapport: NFOG-visitor program 27

FYGO

Fremtidige FYGO kurser 29
Et tilbud til alle uddannelsessøgende 29
Kursus i basal operativ hysteroskopi 30

2005

August

Nr. 4

Årgang 26

Bestyrelsens klumme

I speciallægekommisionens betænkning var intentionen, at alle kommende speciallæger skulle igennem et 12 ugers forskningstræningsmodul. Efter at det desværre stod klart, at sygehus-ejerne ikke var parat til at finansiere dette, er det nu i Det nationale Råd for lægers videreuddannelse besluttet, at forskningstræningens omfang bliver reduceret til 10 kursusdage og 10 dage til selvstændigt arbejde med et mindre projekt, vejledning og evaluering. Modulet placeres under hoveduddannelsen og de regionale råd for lægers videreuddannelse skal stå for den praktiske organisering.

Undervisningsudvalget arbejder aktivt på, at få indflydelse på kursets indhold og organisering og der arbejdes bl.a. på, at vi som speciale selv skal varetage hele forskningstræningsmodulet på tværs af de tre regioner. Forudsætningen for det er imidlertid, at det finder støtte i de regionale råd og at der tilføres de nødvendige ressourcer.

Sundhedsstyrelsen lægger op til, at kursister med Ph.d. og disputats ikke behøver at gennemgå dette modul. DSOG's holdning er imidlertid, at kurset bør være obligatorisk for alle. Deltagelse af kursister med forskellig forskningserfaring vil øge kursusudbyttet for alle og samtidig kan en kursist, der f.eks. har erhvervet Ph.d. indenfor et afgrænset biomedicinsk område have stort udbytte af at få kendskab til kvalitetssikring m.m.

Undervisningsudvalget har bedt en arbejdsgruppe bestående af den videnskabelige sekretær og delkursuslederne på det eksisterende forskningstræningskursus samt 3 repræsentanter for undervisningsudvalget om at lave forslag til et specialespecifikt kursusprogram på tværs af regionerne.

DSOG og Undervisningsudvalget vil op-

fordre de regionale råd til at give opbakning til udvikling af et sådant landsdækkende, specialespecifikt kursus.

Forud for den sidste vurdering af ansøgere til undervisningsstilling, var der udsendt en revideret udgave af de supplerende kriterier, som danner grundlag for vurderingen. Fra tidligere maksimalt at kunne opnå 17 point er pointtallet nu 25. Repræsentanter for bestyrelsen, vurderingsudvalget og de tre regionale ansættelsesudvalg mødtes umiddelbart efter at de nye kriterier var blevet anvendt. Vurderingsudvalget finder, at kriterierne er anvendelige og overgangen fra det ene sæt kriterier til det andet har ikke vist sig at give anledning til større problemer, ligesom det ikke synes at have nogen særlig betydning for den indbyrdes placering af ansøgerne.

Der blev på mødet udtrykt stor tilfredshed med den hidtidige udvælgelses- og ansættelsesprocedure inden for specialet, hvor ansættelsesudvalgene har fulgt vurderingen fra vurderingsudvalget. Det blev derfor besluttet, at lade denne praksis fortsætte uændret, således at de regionale ansættelsesudvalg også fremover vil følge vurderingsudvalgets indstilling og indstille kandidater med flest point til ansættelse. Ansættelsesudvalgene har dog mulighed for at afvige med 1 point (i helt særlige tilfælde 2) under forudsætning af, at dette begrundes.

I juni måned afholdtes bestyrelsesmøde i NFOG i Turku. Et centralt emne var den kommende NFOG kongres, som afholdes den 20. til 23. maj 2006 i Gøteborg. Vi blev præsenteret for et meget alsidigt og spændende program. Man har virkelig tilstræbt at tage højde for de ønsker bl.a. DSOG's medlemmer udtrykte ved fuldmægtigeforsamlingen på den sidste kongres i Helsinki, herunder at de frie foredrag sikres en passende tidsmæssig placering samt at de ikke placeres samtidigt med industrisponsorerede symposier. Det tegner til at blive en overordent-

lig spændende kongres, så det er en god idé allerede nu at reservere tidspunktet. Kongrespræsidenten, Ian Milsom, opfordrede til, at medlemmer af NFOG i forbindelse med præsentationer i udlandet afslutter med at vise en »NFOG-Kongres power-point slide« (kan rekvireres hos bestyrelsen) for at lave lidt PR.

Ved mødet forelå rapporter fra de 8 personer, der i år har fået tilskud til studieophold gennem NFOG's visitorprogram. Alles tilbagemeldinger var særdeles positive med rapportering om et stort udbytte af de respektive ophold. Det er en overordentlig god måde at anvende en del af NFOG's formue på; den udsendte læge har mulighed for et væsentligt uddannelsesmæssigt løft samtidigt med, at nye internordiske netværk kan etableres og allerede eksisterende styrkes. I den forbindelse skal opmærksomheden henledes på, at ansøgningsfristen til NFOG-visitorprogrammet for 2006 er 1. december – Nærmere oplysning om ansøgningsprocedure kan findes i juni-nummeret af bladet.

Efter beslutningen om fremover at afholde et årligt møde i april/maj i selskabets regi har Efteruddannelsesudvalget (EFU) besluttet at »overtage« tidspunktet for det tidligere efterårsmøde i november til afholdelse af møder/kurser med vekslende emner. Mange var nok lidt vemodige ved udsigten til, at den traditionsrige fest i Domus Medica ville forsvinde samtidigt med efterårsmødet, men nu planlægges det at bevare festen som led i EFUs arrangement. Det faglige program, som omfatter mange særdeles interessante emner, findes andetsteds i bladet. Jeg vil hermed opfordre selskabets medlemmer til talstærkt at bakke arrangementet op; det er en forudsætning for, at det kan gennemføres – såvel det faglige som det mere festlige. Har man et ønske om at Domus Medica festen også fremover skal være en tilbagevendende begivenhed, må man vise det ved at møde op.

Den 6. juni blev resultatet af Den Gode Fødsel, et tværfagligt samarbejde mellem DSOG, Jordemoderforeningen og en gruppe medicinske antropologer fremlagt ved et møde i Odense. Der var en meget flot tilslutning med mere end 150 deltagere. Hovedresultaterne fra undersøgelsen blev levende fremlagt af de to antropologer, Anne Mette Berthelsen og Camilla Gohr. Undersøgelsen viser, at forudsætningen for at en fødselsoplevelse bliver god er, at det fødende par bliver taget alvorligt, at de bliver hørt og at de bliver ledet af fagpersonerne, så de ender med at få en sammenhængende meningsfuld fødselsfortælling. Det er ikke så vigtigt, at deres forventninger indfries, men derimod helt afgørende hvordan de hjælpes til at se meningen med det der sker i de tilfælde, hvor forventningerne ikke kan indfries. Der er udarbejdet en rapport med samme titel, som indeholder en mere detaljeret gennemgang af undersøgelsen, herunder mange meget illustrative og tankevækkende eksempler. Rapporten kan rekvireres hos jordemoderforeningen for en sum af 120 kr. På mange punkter har undersøgelsen bekræftet det, man har haft på fornemmelsen, men derudover bibringer den også en forståelse for, hvordan et tilsyneladende ukompliceret forløb kan opleves aldeles forfærdeligt og hvordan et særdeles kompliceret forløb med flere indgreb alligevel kan ende med at give en god fødselsoplevelse. Rapporten bør indgå i litteraturlisten for enhver jordemoder og obstetiker!!

På bestyrelsens vegne
Lone Hvidman

Meddelelser fra redaktøren

Deadlines og udgivelsesdatoer
for medlemsbladet i 2005:

9. september/12. oktober
4. november/7. december

Husk at bladet kun kommer 6 gange årligt, og
vær opmærksom på forholdet mellem deadline
og udgivelsesdato.

Da kalenderen findes opdateret på DSOG's
hjemmeside, bliver den ikke længere udgivet i
trykt form.

DSOG's hjemmeside: www.dsog.dk

Indlæg sendes på diskette eller via e-mail til
Thomas Larsen, læge
Thorsens Allé 16
9000 Ålborg
e-mail: thomaslarsen@dadlnet.dk

DSOG er medlemsblad for
Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi

Ansvarlig redaktør i henhold til presseloven:
Thomas Larsen

ISSN: 1602-5385

Design og grafisk produktion:
Lægeforeningens forlag

Tryk: Scanprint a/s, Viby J

DSOG's bestyrelse

Formand

Lone Hvidman, overlæge, ph.d.
Gynækologisk-obstetrisk afdeling Y
Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus
8200 Århus N
Telefon: 89 49 55 66
Privat: Østermarksvej 5, 8300 Odder
Telefon: 86 54 39 23
E-mail: lone.hvidman@dadlnet.dk

Næstformand

Helle Meinertz, klinikleder, dr.med.
Fertilitetsklinikken, afsnit 455
Gynækologisk-obstetrisk afdeling
H:S Hvidovre Hospital
Kettegård Allé 30, 2650 Hvidovre
Telefon: 36 32 36 32
Privat: Springbanen 35, st., lejl. 4, 2820 Gentofte
Telefon: 24 27 83 92
E-mail: helle.meinertz@dadlnet.dk

Organisatorisk sekretær

Thomas Larsen, kursusreservelæge
Gynækologisk-obstetrisk afdeling
Aalborg Sygehus Nord
Reberbansgade, Postboks 561, 9100 Ålborg
Telefon: 99 32 11 11
Privat: Thorsens Allé 16, 9000 Ålborg
Telefon: 98 11 77 78
E-mail: thomaslarsen@dadlnet.dk

Kasserer

Thea Lousen, afdelingslæge, ph.d.
Gynækologisk-obstetrisk afdeling Y
Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus,
8200 Århus N
Telefon: 89 49 55 66
Privat: Hostrups Have 17, 4. th.,
1954 Frederiksberg C
Telefon: 35 24 10 32
E-mail: lousen@dadlnet.dk

Videnskabelig sekretær

Thue Bryndorf, overlæge, dr.med.
 Kromosomlaboratoriet, afsnit 4052
 H:S Rigshospitalet
 Blegdamsvej 9, 2100 København Ø
 Tlf. 35 45 48 85
 Privat: Granholmen 28, 2840 Holte
 Telefon 45 41 01 02
 E-mail: thue.bryndorf@dadlnet.dk

Uddannelsessøgende

Jakob Graves Rønck Dinesen, reservelæge
 Århus Sygehus; NBG
 Onkologisk afdeling, afd. D
 Nørrebrogade, 8000 Århus C
 Telefon: 89 49 33 33
 Privat: Bekkasinevej 5, 8382 Hinnerup
 Telefon: 86 91 05 92 / 20 25 95 75
 E-mail: jad@dadlnet.dk

Øvrige medlemmer

Anne Dreisler, speciallæge i gynækologi
 & obstetrik
 Ølandsgade 2, 2. tv., 2300 København S
 Telefon: 32 54 55 45, fax: 32 96 55 46
 Privat: Københavnsvej 38, 3400 Hillerød
 Telefon: 48 25 15 99
 E-mail: anne.dreisler@dadlnet.dk

Formand for FYGO

Christina Damsted Petersen, reservelæge
 Sexologisk Klinik, afsnit 7.1.11
 H:S Rigshospitalet
 Blegdamsvej 9, 2100 København Ø
 Telefon: 35 45 71 11
 Privat: Vesterbrogade 46, 5. th.
 1620 København V
 Telefon: 33 13 48 19
 E-mail: cdp@inet.uni2.dk

Formand for DFKO

Jan Pelle, speciallæge
 Søndre Stationsvej 31
 4200 Slagelse
 Telefon: 58 53 23 10; lægetelefon: 58 53 23 12
 Privat: Gedevej 48, 3520 Farum
 Telefon: 44 95 67 07
 E-mail: pelle@dadlnet.dk

Formand for undervisningsudvalget

Lisa Bang, afdelingslæge
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling G
 Amtssygehuset i Gentofte
 Niels Andersensvej 65, 2900 Hellerup
 Privat: Olfert Fischersgade 46 st., lejl. 3.
 1311 København K
 Telefon: 33 91 51 72
 E-mail: lisa@dadlnet.dk

Formand for efteruddannelsesudvalget

Anders Atke, overlæge, klinisk lektor
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling
 H:S Frederiksberg Hospital,
 Nrd. Fasanvej 57, 2000 Frederiksberg
 Telefon: 38 16 34 12
 Privat: Smedebakken 40, 3200 Helsinge
 Telefon: 48 79 30 01
 E-mail: atke@dadlnet.dk

Webmaster

Peter Secher, kursusreservelæge
 Gynækologisk-obstetrisk afdeling
 Viborg Sygehus, Heibergs Allé 4
 Postboks 130, 8800 Viborg
 Telefon: 89 27 27 27
 Privat: Espedalen 31, 8240 Risskov
 Telefon: 86 21 10 62
 E-mail: secher@dadlnet.dk

Nyt fra Historisk Arbejdsgruppe

Denne gang svarede tre læger på quizzerne i DSOG-bladet nr. 3, og alle løsningerne var rigtige. Kjeld Rasmussen fra Herning kom med den mest uddybende besvarelse og oplyste afsluttende, at Voergaard er et af de mere interessante slotte at besøge. Heri kan man kun være enig.

Karl-Gerhardt Børlums besvarelse fra Horsens er også korrekt, men mere kortfattet. Det samme gælder besvarelsen fra Helle Mogensen fra Sønderborg. Hun skriver samtidig, at hun ikke vil udsættes os for endnu en gang quiz uden svar. Tak for det! De tre, der har besvaret spørgsmålene, har alle fået en lille kvittering.

Løsning på Quiz nr. 1 i DSOG-bladet nr. 3, 2005

Da Jane Todd Crawford efterhånden fik et stort abdomen, søgte hun læge, som mente, at hun var gravid med tvillinger. Men da tiden gik uden, at hun fødte, søgte man hjælp hos Ephraim McDowell i nabobyen Danville for at få fødslen sat i gang. McDowell konstaterede imidlertid, at hun ikke var gravid, men havde en stor ovariecyste. Han tilbød at operere hende, hvis hun var parat til at sætte livet på spil. Det var Jane Todd Crawford. Hun red 60 miles på hesteryg til Danville, hvor McDowell boede, mens hun – som der står – hvilede sin mave på sadelhornet.

Indgrebet blev foretaget juledag 1809. Tidspunktet var valgt med omhu. McDowell mente nemlig, at forbindelsen til de højere magter ville være optimal netop i julehøjtiden. McDowell var klar over, at hvis operationen skulle lykkes, ville enhver hjælp være nødvendig. Medvirkende til operationens lykkelige udfald har måske også været, at patienten under hele indgrebet lå og sang salmer.

Nogle dage efter operationen stod Jane Crawford op, og fem uger efter red hun hjem. Hun levede 30–40 år efter indgrebet. Hendes kusine blev gift med Abraham Lincoln, og i 1932 blev den rute, hun havde reddet, opkaldt efter hende og fik navnet »Jane Todd Crawford Trail«.

Også kirurgen blev hædret. I 1879 rejstes en statue af Ephraim McDowell i Danville. Hans hjem blev omdannet til museum. Og i 1959 udgav USA et frimærke med hans portræt.

Kilder:

1. Michael J. O Dowd & Elliot E. Philipp. The History of Obstetrics and Gynaecology. The Pathenon Publishing Group. New York–London 1994.
2. James V. Ricci. One Hundred Years of Gynaecology. The Blakiston Company. Philadelphia 1945.
3. WWW.mcdowellhouse.com

Løsning på Quiz nr. 2 i DSOG-bladet nr. 3, 2005

Den franske kirurg er Jules-Émile Péan (1830–1898). Og instrumenternes officielle navn er »Péan's arterieklemmer«. Selv om det måske ikke var Péan, der konstruerede instrumenterne, er det i hvert fald Péan, som gjorde dem kendte. Onde tunger vil vide, at han anvendte dem for ikke at få blod på sit tøj. Han opererede nemlig altid med hvidt skjortebryst. Men det rygte er vist ikke sandt, for Péan sørgede altid for en omhyggelig hæmostase, bl.a. ved hjælp af arterieklemmerne. Han var en pioner og regnes for den første store abdominalkirurg i Frankrig.

På et tidspunkt rejste den fattige gartnerensøn Ejnar Clausen fra Odense til Frankrig. Her gik dem ham godt. Han blev sekretær for grev de Chenu-Lafitte, som var gift med Péans datter, Henriette. Greven døde i 1908, og få år efter giftede Ejnar Clausen sig med enken. Han tog

sin moders navn og blev pavelig udnævnt til rigsgreve E. Oberbech-Clausen.

I 1941 blev Henriette dræbt under et luftbombardement af Bordeaux, og den tidligere sekretær sad tilbage med omfattende vingodser, ejendomme i Paris samt en betydelig formue og kunstsamlinger stammende fra Péan og Henriettes første mand.

Nogle år efter lykkedes det Oberbech-Clausen at få bragt familiens kunstskatte og øvrige formue til Danmark til Voergaard, som han havde købt og istandsat nogle år forinden. Med i flyttelæsset var nogle af svigerfaderens arterieklemmer. Og det er grunden til, at de nu kan ses på herregården i Vendsyssel.

Kilder:

1. Vagn Schmidt. Jules-Émile Péan. Medicinsk Forum 1974; 27 (2): 43–55.
2. Edv. Gotfredsen. Medicinens Historie. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck. København 1964.

Medicinhistorisk quiz

Quiz 1

Operationen er opkaldt efter en engelsk industriby, som har et kendt fodboldhold. Hvilken operation? Hvilke elementer indgår i indgrebet, og hvilke to læger udviklede det?

Quiz 2

Som den første foreslog han sterilisation af kvinder ved hjælp af resektion af tubae. Hvilken læge? Hvor var han ansat, og hvilken anden operation foretog han som den første i England?

Løsninger sendes inden 1. september 2005 til E-post-adressen: torsor@fks.vejlesamt.dk med angivelse af afsenderens navn og adresse.

Torsten Sørensen

Selskabets tidligere formænd Leopold Meyer 1902–1918

Af Mogens Osler

Leopold Meyer tog medicinsk embedseksamen i 1875 og blev dr.med. i 1880 på en afhandling om uterus sygdomme som sterilitetsårsag. Som led i sin uddannelse gennemførte han, som det var sædvane på dette tidspunkt i historien, en et-årig studierejse til de betydeligste føde- og gynækologiske afdelinger i Tyskland, Frankrig og England. I 1897 udnævntes han til professor i fødselsvidenskab, kvindesygdomme og spæde børns sygdomme samt overaccoucheur ved fødselsstiftelsen i Amaliegade.

Der foreligger adskillige beskrivelser fra samtidige kolleger af Leopold Meyers personlighed. Han betegnes som værende belæst med en god hukommelse og en udpræget kritisk, logisk sans. Yderligere optrådte han elegant, belevent, temperamentsfuld og charmerende, men kunne også være arrogant, taktløs og opfarende. Leopold Meyer var meget interesseret i sociale forhold, hvilket ofte bragte ham i berøring med offentligheden. Han var en idéernes stridsmand og gik aldrig på akkord, han unddrog sig aldrig et ansvar og kunne flamme af had mod uretfærdighed.

Han var en god vejleder og hans forelæsninger var klare og pædagogisk lagt an. Han udgav adskillige bøger om svangerskabet, fødslen og barselsengen, således i 1903 *Lærebog i jordmoderkunsten*, i 1906 *Om svangerskabets patologi* og i 1915 *Lærebog i fødselshjælpen* i 2 bind for lægerne.

I 1897 udgav han i samarbejde med Frantz Howitz yderligere en lærebog i gynækologi. Selv om han udfoldede en rig litterær virksomhed og ydede flere originale bidrag til tidens obstetriske-gynækologiske spørgsmål, var han ikke nogen nyskabende videnskabsmand.

Klinikken og det operative arbejde hørte heller ikke til Leopold Meyers stærke sider. Han lod engang en bitter bemærkning falde herom under en obstetrisk operation: *Hvorfor satan har Vorherre været så idiotisk, at han har givet mig små fødder og sådanne grabber.* Og sandt var, at han havde små, velskabte fødder, medens hænderne var påfaldende store og grove, særlig var tommelfingrene veludviklede.

Sammen med Frantz Howitz stiftede Leopold Meyer i 1898 Foreningen for Gynækologi og Obstetrik, der herved blev det første speciale-selskab i Danmark, og efter Howitz's død i 1902 blev han formand for selskabet i adskillige år.

I 1902 tog Leopold Meyer initiativ til dannelsen af den Almindelige Danske Jordemoderforening og blev dennes første formand. Dette var egentlig paradoksalt, idet han i sine yngre dage havde været ganske upopulær blandt jordemødrene, fordi han var tilhænger af, at lægerne skulle overtage fødselshjælpen fra jordemødrene. Han måtte dog skifte standpunkt på grund af massiv modstand både fra jordemødre og læger. Han blev senere en effektiv fortaler for jordemødrenes sag og medvirkede således til forbedring af deres arbejdsvilkår.

Den nyudviklede gynækologiske afdeling på Fødselsstiftelsen var i det meste af Leopold Meyers tid meget lille og dårligt indrettet. Den var indrettet i kvistetagen af bygningen og bestod af en operationsstue på størrelse med et rummeligt pulterkammer og to sygestuer, der i alt var beregnet til 6–7 senge, og der var meget lavt til loftet. Den eneste adgang var en ualmindelig stejl loftstrappe. Dette var særdeles uheldigt, idet patienter fra fødeafdelingen, som skulle have foretaget kejsersnit, skulle opereres på den gynækologiske operationsstue; det var den eneste operationsstue, som Fødselsstiftelsen rædede over. Disse forhold blev først ændret ved overflytningen til Rigshospitalet i 1910.

Det var under Leopold Meyers ledelse, at

Fødselsstiftelsen i Amaliegade i 1910 flyttede til Rigshospitalets sydføj på Juliane Mariesvej. På baggrund af en ændret tilrettelæggelse af fødselshjælpen i København var der behov for en større fødselsstiftelse end tidligere. Dette nødvendiggjorde en deling i to fødeafdelinger. Afdeling A med ansvar for uddannelsen af studenter og læger og Afdeling B med ansvar for jordemoderuddannelsen. Til afdeling A blev knyttet en gynækologisk afdeling og til afdeling B en afdeling for syge svangre og en plejeafdeling for barselskvinder. Afdeling A blev ledet af Leopold Meyer indtil hans død i 1918. Afdeling B's første leder blev Erik Hauch.

Referencer:

1. Albeck, V. Leopold Meyer. Nekrolog. Hospitalstidende 61, 749, 1918.
2. Albeck, G. I Asklepios' tjenere, II 1937.
3. Trolle, D. Fødselsstiftelsen i København. Det Berlingske Bogtrykkeri. København 1962.
4. Aagaard, O.C. Meyer, Leopold. Dansk Biografisk Leksikon. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S. København 1984.

Referat af DSOG's ordinære generalforsamling

**Fredag den 29. april 2005
Hindsgavl Slot**

Formanden bød velkommen. 108 af foreningens medlemmer var til stede.

Pkt. 1 Valg af dirigent

Lisa Bang blev foreslået og valgt med akklamation.

Dirigenten konstaterede, at generalforsamlingen var indkaldt i overensstemmelse med selskabets vedtægter, og således lovlig og beslutningsdygtig.

Pkt. 2 Bestyrelsens beretning

DSOG's formand, Lone Hvidman aflagde beretning. (Se DSOG blad nr. 2, april 2005 eller på hjemmesiden).

Formanden benyttede lejligheden til at takke bestyrelsen for et godt samarbejde i det for gangende år, og rettede en speciel tak til de afgående bestyrelsesmedlemmer, som er den nu tidligere formand for FYGO Gitte Eriksen og den nu tidligere formand for DFKO Susan Lenz og sluttelig webmaster Søren Brostrøm, der efter 5 år som webmaster takkede af. Søren's enestående indsats for oprettelse og vedligeholdelse af hjemmesiden blev understreget.

Siden den skriftlige beretning blev trykt, kunne formanden tilføje det meget glædelige, at Sundhedsstyrelsen efter års arbejde omsider har godkendt den nye gynækologiske kodevejledning, der blot mangler at blive trykt.

Her ud over diskuterede formanden specielt en evt. nedlæggelse af Efterårsmødet, idet deltagerantallet har været stærkt faldende igennem de sidste år. På sidste møde var der blot 64

deltager fredag og 32 lørdag. Formanden redegjorde for, at årsagen formentlig er konkurrence fra det stigende udbud af møder på subspecialt niveau. Formanden fremlagde bestyrelsens forslag om at nedlægge Efterårsmødet og i stedet kompensere med et udvidet Forårsmøde startende allerede fredag morgen.

Fem medicinalfirmaer har netop udsendt en hormonfolder indeholdende DSOG's guidelines og med DSOG's navn på. Formanden beklagede denne fremgangsmåde, idet bestyrelsen ikke var blevet hørt inden udsendelse af folderen, og finder det problematisk, at materialet udgives af medicinalfirmaer med DSOG's navn på.

Pkt. 3 Beretning fra stående udvalg og arbejdsgrupper

Formanden for *Undervisningsudvalget* Lisa Bang, aflagde beretning. (Se skriftlig beretning i DSOG blad nr. 2, april 2005 eller på hjemmesiden).

Specielt blev fremhævet problemer vedrørende den nye 360 grader evaluering. Undervisningsudvalget havde i årets løb afholdt en temadag vedrørende dette, hvor man blandt andet diskuterede selve fremgangsmåden samt, hvad man kunne forvente af en sådan evaluering. Der blev desuden pointerede erfaringer fra Skejby, der pegede i retning af, at øget fokus på uddannelse faktisk var med til at øge produktiviteten.

Formanden for DSOG's *Efteruddannelse* Anders Atke aflagde beretning. (Se hjemmesiden).

Anders Atke efterlyste respons fra selskabets medlemmer mhp. ønsker til efteruddannelse, og i den forbindelse blev der *udleveret* spørgeskemaer. Der blev redegjort for, at man i Efteruddannelsesudvalget barslede med nye planer for afvikling af kurser, idet man føler, at en ny kadence er tiltrængt, samt at det traditionelle NOVO møde i fælles forståelse med firmaet er nedlagt på grund af manglende tilslutning.

Ann Tabor aflagde beretning fra DSOG's *Ultralydsgruppe*. (Se blad nr. 2, april 2005 eller på hjemmesiden).

Anette Tøndes Petersen aflagde beretning for *FIGO fonden*. (Se hjemmesiden).

Der blev gjort rede for årets ansøgninger, og der blev specielt opfordret til, at man skulle huske at søge fonden, idet der fortsat ikke er så stor en nedskrivning som forventet.

Man gik herefter til diskussion af de enkelte beretninger. Hoveddiskussionen omhandlede nedlæggelsen af Efterårsmødet. Der var på generalforsamlingen ingen synspunkter imod en nedlæggelse, og diskussionen bar præg af opbakning til at udvide Forårsmødet med en halv dag, således at man starter om morgenen, og der så er mulighed for at afholde årets ph.d. konkurrencer fredag formiddag. Enkelte havde bekymringer omkring logistikken, idet der på Hindsgavl fortiden kun er plads til godt 100

overnattende, og man fandt det generende at skulle overnatte på Byggecentrum. Der blev derfor efterlyst, at bestyrelsen skulle se på alternativer til Hindsgavl Slot.

Der blev desuden kort diskuteret om FIGO fonden kunne bestå i mere end 10 år. Spørgsmålet var motiveret i, at man tilsyneladende havde svært ved at få afviklet fonden inden for den fastsatte tidsramme. Anette Tøndes Petersen gjorde rede for, at det i så fald kræver vedtægtsændringer.

Slutteligt gik man til afstemning, og samtlige beretninger blev godkendt.

Pkt. 4 Aflæggelse af revideret regnskab. Fremlæggelse af næste års budget og fastlæggelse af kontingent

Kasserer Thea Lousen fremlagde følgende regnskab og budget:

Regnskab/budget	<i>Resultat 2004</i>	<i>Budget 2005</i>
Kontingentindtægter	584.500	585.000
<i>Variable omkostninger</i>		
Medlemsblad	-164.305	-165.000
Kursusaktiviteter	-121.074	-150.000
Kontingenter til andre foreninger	-36.171	-40.000
Møde- og rejseudgifter	-312.533	-422.500
Variable omkostninger i alt	-634.083	-777.500
Resultat før kapacitetsomkostninger, afskrivning og finansielle poster	-49.583	-192.500
Kapacitetsomkostninger:		
Administrationsomkostninger	-103.334	-110.000
Resultat før afskrivning og finansielle poster	-152.917	-302.500
Afskrivninger	-12.930	-10.000
Resultat før finansielle poster	-165.847	-312.500
Finansielle indtægter	60.631	60.000
Finansielle udgifter	-144	-1.000
Årets resultat	-105.360	-252.500

Kassereren udtrykte tilfredshed med regnskabet. Fastslog at kontingentstigning ikke var nødvendig og kontingentudgifterne skulle holdes på nuværende niveau. Specielt blev fremhævet, at DSOG-bladet fortsat er udgiftsneutralt, blandt andet i kraft af relative lave driftsomkostninger samt opretholdes af annonceindtægter.

Regnskabet blev gennemgået detaljeret punkt for punkt og også udleveret i salen.

Der var umiddelbart ingen kommentarer hertil, og regnskabet blev enstemmigt godkendt af generalforsamlingen.

Man fortsatte herefter med fremlæggelse af budget for 2005 ved kasser, Thea Lousen.

Her fremhævede kassereren, at man specielt har budgetteret noget højere med omkostninger til møde og rejseudgifter, ca. 100.000 mere, idet bestyrelsen finder det væsentligt, at man i foreningen har et højt aktivitetsniveau, og at der derfor skal være mulighed for transport.

Der blev også foretaget en moderat øget budgettering til arbejdsgrupperne som helhed.

I budgettet er kontingentet foreslået uændret.

Budgettet blev herefter diskuteret. Anette Tøndes Petersen gjorde opmærksom på, at aktivitetsniveauet i foreningen formentlig er steget, men kræfterne lægges andre steder end i de bestående arbejdsgrupper, her blev specielt fremhævet guidelines arbejdet, og hun foreslog, at man skulle kanalisere flere midler hertil. Svend Skovby kommenterede herpå, at Hindsgavl styregruppen støtter processen med integration af Hindsgavls guidelines gruppernes integration ind i DSOG's bestående organisation, men efterlyste desuden flere yngre gynækologer med i guidelines arbejdet, understregede væsentligheden heraf.

Sluttelig efterlyste Kim Toftager at kassereren fremlagde selskabets passiver og aktiver, det blev gjort. Kim Toftager bemærkede også, at formuen for tiden blev nedskrevet med ca. 200.000 om året, og påpegede, at de økono-

miske reserver specielt med tiden kunne gå hen og bliver for små. Den tidligere kasserer Ditte Trolle svarede, at man i så fald med tiden kunne sætte kontingentet op når formuen begyndte at gå ned og ramte passende niveau.

Der blev herefter stemt om budgettet, der enstemmigt blev vedtaget af generalforsamling.

Pkt. 5 Revisorernes bemærkninger

Lene Sperling fremlagde revisorernes bemærkninger og påpegede her tre punkter.

- 1) Man havde bemærket, at underskuddet i år var mindre på grund af faldende aktivitetsniveau og hun udbad sig bestyrelsens overvejelser vedrørende dette. Kassereren responderede med henvisning til, at man netop havde øgede budgettet i år mhp. at fremme møde og rejseaktivitet.
- 2) Herudover bemærkede revisorerne, at Hindsgavl og Sandbjerg arbejdsgrupper regnskab ikke indgår i DSOG's regnskab, og at man undrer sig over hvorfor. Kassereren svarede, at de ikke har en formel tilknytning til DSOG og derfor har separate regnskaber.
- 3) Sluttelig kunne revisorerne konstatere, at udgifter til drift af bestyrelsen i år, hvad været usædvanlig lave, og man kunne konstatere, at bestyrelsen havde været sparsom-melig.

Pkt. 6 Forslag til sagsbehandling fra bestyrelsen og medlemmerne

Der var ikke indkommet forslag.

Pkt. 7 Valg af formand

Formanden var ikke på valg i år.

Pkt. 8 Valg af øvrige bestyrelsesmedlemmer

Der var to ledige poster, bestyrelsens organisatoriske sekretær Thomas Larsen var på valg og genopstillede. Herudover opstillede Jacob Dinesen efter indstilling fra FYGO. Der var ikke øvrige kandidater, og begge blev valgt med akklamation.

Vi gik herefter til valg af *Undervisningsudvalget*. Fire poster var ledige og følgende fem kandidater stillede op, Danny Svane, Jannie Dalby Salvig, Lisbeth Elving, Annemette Lykkebo og Gitte Eriksen. Lisbeth Elving fik færrest stemmer blev derfor ikke valgt.

Undervisningsudvalget består nu af følgende: Lisa Bang, Danny Svane, Jannie Dalby Salvig, Annemette Lykkebo, Gitte Eriksen og Thomas Bergholt.

Vi gik herefter til valg af en *intern revisor*. Idet N.C. Nielsen ikke ønskede at genopstille. Inger Stornes blev valgt med akklamation.

DSOG's interne revisorer er således: Lene Sperling og Inger Stornes.

Man gik herefter til valg af *FIGO fonden*, der var fire poster på valg, alle ønskede at genopstille, og der var ikke øvrige kandidater. De fire blev valgt med akklamation og *FIGO fonden* består nu af: Anette Tøndes Petersen, Katrine Sidenius, Peter Hornnes, Susanne Christau, Bjarne Rønde Kristensen, Lone vidmann, Kristen Rubek, Morten Hedegaard og Ditte Trolle.

Slutteligt var der valg til *Efteruddannelsesudvalget*, der var tre poster på valg, formand Anders Atke genopstillede, herudover opstillede Ditte Trolle og Torben Munk, alle tre blev valgt med akklamation.

Efteruddannelsesudvalget består nu af: Anders Atke, Christina Feldning, Christian Riffbjerg, Ditte Trolle og Torben Munk.

Pkt. 10 Evt.

Årets FYGO-pris blev uddelt. Prisen gik i år til

Gynækologisk afdeling i Esbjerg. Afdelingen blev karakteriseret ved god ledelse, og gode faglige og kollegiale forhold. God langtidsplanlægning bevirkede, at der var god mulighed for at få fri til kurser, og at man i særdeleshed var god til at tage højde for den enkeltes kvalifikation samtidig med, at man var villig til at afgive de spændende arbejdsopgaver og løftede i flok til de mindre spændende. Søren Fogh fra Esbjerg tog imod prisen og takkede behørigt.

Gitte Eriksen efterlyste en Gynækologisk Ultralydsarbejdsgruppe mhp fastlæggelse af guidelines og opfordrede bestyrelsen til at kigge nærmere herpå. DSOG's formand erklærede sig enig og lovede, at bestyrelsen vil se på det i det kommende arbejdsår.

Generalforsamlingen sluttede herefter, og dirigenten takkede for god ro og orden.

Referent: *Thomas Larsen*

Dirigent: *Lisa Bang*

Ekspertuddannelse (EXPU) i gynækologi og obstetrik

Komitéen for ekspertuddannelser/EXPU ønsker hermed at henlede opmærksomheden på uddannelsen, som 9 kolleger i øjeblikket gennemfører.

Næste møde er 6. september, hvorfor rapporter og ansøgninger bedes fremsendt senest 20. august.

Kommissoriet kan læses i sin helhed på www.dsog.dk → organisation → arbejdsgrupper.

Udpluk fra kommissoriet

Formålet med EXPU er at:

- Hjælpe den uddannelsessøgende med at gennemføre en relevant og effektiv uddannelsesplan.
- Fastholde bl.a. sygehusejerne, i deres forpligtigelse mht økonomisk støtte til gennemførelsen af uddannelsesplanen.

Selve ekspertuddannelsen i korte træk

EXPU vil som hovedregel forløbe over 3 år. Hovedparten af uddannelsen skal finde sted på en afdeling med lands-landsdelsfunktion eller en universitetsafdeling med ekspertfunktion. Mindst 6 måneder skal finde sted på anden afdeling end uddannelsesstedet, og mindst 3 måneder skal finde sted på en for ekspertområdet relevant afdeling i udlandet. En betydelig del af uddannelsen skal bestå af forskning. Den EXPU-søgende speciallæge skal deltage i såvel nationale som internationale relevante kongresser, kurser og/eller symposier.

Der gives op til 6 måneders merit for målrettede aktiviteter, der er gennemført før ekspertuddannelsen påbegyndes.

Komiteens medlemmer

Niels Ulbjerg Anne Loft, Helle Ejdrup, Ulla Breth Knudsen, Thue Bryndorf, Gunnar Lose, Anders Atke, Pernille Ravn.

DSOG's FIGO fond

DSOG's FIGO fond indkalder herved ansøgninger vedrørende støtte fra fonden.

Medlemmer af Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologi er berettiget til at søge eller indstille, at der gives støtte fra fondens midler til følgende formål:

1. Udlandsophold/studieophold
2. Kurser – specielt udenfor Danmark

3. Ulandsrelaterede projekter/arrangementer
4. Efteruddannelse – specielt udenfor Danmark
5. Kursusarrangementer – specielt m.h.p. dækning af udgifter til udenlandske lærerkræfter som inviteres til Danmark.

Der kan ikke søges retrospektivt – ansøgninger skal indsendes *forud* for det ophold/kursus/arrangement hvortil der søges støtte. Ansøgninger kan derfor indsendes løbende året rundt men behandles i henholdsvis marts og september måned.

Ansøgninger modtaget *senest d. 5. september 2005* vil blive behandlet ved det næste møde i fondsbestyrelsen.

Der anvendes særligt ansøgningsskema som findes på DSOG's hjemmeside under »Organisation«. Ansøgningen skal kort beskrive og begrunde formålet for ønsket om støtte. Der skal *altid* vedlægges budget og oplysninger om evt. opnået støtte andre steder fra. Vedrørende støtte til studieophold vedlægges plan for opholdet samt tilsagn fra den udenlandske værtsafdeling. Vedrørende støtte til kurser og kursusarrangementer vedlægges program for kurset.

Curriculum vitae (*max. 3 sider*) vedlægges *altid* hvor der er tale om en personlig ansøgning.

Ansøgning indsendes i *10 eksemplarer* til formanden for fonden:

overlæge Anette Tønnes Pedersen,
Gynækologisk Klinik 4232, H:S Rigshospitalet,
Blegdamsvej 9, 2100 København Ø.

Spørgsmål vedr. ansøgningsproceduren kan sendes på e-mail: atp@dadlnet.dk.

Novembermødet DSOG's »nye efterårsmøde«

Amtssygehuset i Herlev og
Domus Medica

*Arrangeret af DSOG's efteruddannelses-
udvalg*

Præliminært program

Fredag 25. november:

- 12.30–13.00 Velkomst, registrering, udstilling
- 13.00–13.45 HPV og dysplasi
- 13.45–14.30 HPV vaccination
- 14.30–15.00 Kaffe, sponsorer, udstilling
- 15.00–16.00 HPV, condylomer og immun-
terapi
- 16.00–16.30 Conisatio og præterm fødsel
- 16.30–17.00 Intern og ekstern cerclage
- 19.00–02.00 Middag + fest i Domus Medica

Lørdag 26. november 2005:

- 09.00–09.15 Kaffe, udstilling
- 09.15–10.00 Radikal behandling af cervix
cancer
- 10.00–10.45 Trachelotomi: fertilitetsbeva-
rende cervix cancer behandling
- 10.45–11.30 Brunch, sponsorer, udstilling
- 11.30–12.15 Sexologi og cancer
- 12.15–13.00 Aromatase hæmmere: Plads i gy-
nækologien
- 13.00–13.15 Afrunding

Endeligt program, pris samt oplysninger om tilmelding m.m. snarest muligt på DSOG's hjemmeside www.DSOG.dk samt i næste nummer af DSOG bladet.

DSOG har på generalforsamlingen 2005 besluttet at nedlægge det årlige efterårsmøde i sin

hidtidige form. Samtidig har Novo ønsket at ophøre med det årlige »Novo-møde«.

Med støtte fra generalforsamlingen har Efteruddannelsesudvalget derfor besluttet – som erstatning for disse 2 møder – at etablere ét nyt årligt »Novembermøde« i en ny form. Der vil være tale om et regulært efteruddannelsesmøde, med skiftende temaer, suppleret med middag og fest i Domus Medica om aftenen.

Grundet den korte tidsfrist i år foreligger endnu ikke endeligt program. Dette vil blive annonceret på hjemmesiden, samt efterfølgende i DSOG bladet, snarest muligt efter sommerperioden.

På efteruddannelsesudvalgets vegne

Anders Atke

Juli 2005

Nationalt møde om arvelig cancer - med særlig fokus på colorektal cancer og mamma-ovariecancer

*Dansk Selskab for Medicinsk Genetik
arrangerer mødet, som også støttes af
Kræftens Bekæmpelse*

Tid:

Tirsdag d. 30. august kl. 9.30–15.30

Sted:

Odense Universitetshospital, Aarestrup auditoriet (Klinikbygningen)

*Formiddag: colorektal cancer: (mødeleder
Anne-Marie Gerdes)*

9.30–10.15 Functional significance and clin-

- ical phenotype of inherited mismatch repair gene mutations
Minna Nyström, Dept. of Biological and Environmental Sciences, University of Helsinki, Finland
- 10.15–10.30 Mikrosatellit instabilitet – hvor står vi i dag? Claus Fenger, Patologisk Inst., Odense Universitetshospital
- 10.30–10.45 Attenuated FAP og klinisk program. Steffen Bülow, Gastroenheden, kirurgisk sektion, Hvidovre Hospital
- 10.45–11.00 Attenuated FAP. Anne Lyster Knudsen, Gastroenheden, kirurgisk sektion, Hvidovre Hospital
- 11.00–11.15 Kaffe
- 11.15–11.30 Nye rekommandationer fra Dansk Kirurgisk Selskab vedr. klinisk program for familiær colorektal cancer i øvrigt. Inge Bernstein, HNPCC-registret, Gastroenheden, Hvidovre Hospital
- 11.30–11.45 Rapport fra arbejdsgruppe vedr. screening for gynækologisk cancer ved HNPCC. Jan Blaakær, gynækologisk-obstetrisk afd., Skejby Sygehus
- 11.45–12.30 Status fra laboratorierne vedr. genetiske analyser v. arvelig colorektal cancer: Finn Cilius Nielsen, Klinisk Biokemisk afd., Rigshospitalet (15 min); Friedrik Wikman, Klinisk Biokemisk afd., Skejby Sygehus (15 min); Henrik Okkels, Klinisk Biokemisk afd., Aalborg Sygehus (15 min)
- 12.30–13.00 Frokost

Eftermiddag mamma-ovariecancer: (mødeder Torben Kruse)

- 13.00–13.20 Forskningsprojekter vedr. arvelig mamma-ovariecancer. Mads Thomassen, Klinisk Genetik, Odense Universitetshospital
- 13.20–13.40 Hyppige genetiske variationers betydning for udviklingen af familiær bryst- og tarmkræft – status over et SNP projekt. Friedrik Wikman, Klinisk Biokemisk afd., Skejby
- 13.40–14.00 Genomprofiler som prognostisk markør hos kvinder med ovarie-cancer. Kirsten Jochumsen, Klinisk Genetik og Gynækologisk afd., Odense Universitetshospital
- 14.00–14.15 Kaffe
- 14.15–15.15 Status fra laboratorierne vedr. genetiske analyser v. arvelig mamma-ovariecancer: Inge Søkilde Pedersen, Klinisk Biokemisk afd., Aalborg Sygehus (15 min); Torben Kruse, Klinisk Genetik, Odense Universitetshospital (15 min); Birgit Agerholm Larsen, Klinisk Biokemisk afd., Herlev Universitetshospital (15 min); Finn Cilius Nielsen, Klinisk Biokemisk afd., Rigshospitalet (15 min)
- 15.15–15.30 Indirekte BRCA-testning. Dorthe Crüger, Klinisk Genetik afd., Vejle Sygehus

NB!

Af hensyn til reservation af borde til frokost (som foregår i OUH's kantine og for egen pengepung) bedes man meddele Anne-Marie Gerdes (anne-marie.gerdes@ouh.fyns-amt.dk eller tlf. 65 41 28 78), om man deltager i frokost – senest den 20.08.05

Invitation til den 3. FOKO konference den 9.-10. september 2005 i København

Konferencen afholdes på
Red Barnet, 5. sal,
Rosenørns Allé 12,
København

FOKO er forkortelsen for »Forskning om kvindelig omskjæring«, og er et netværk for forskere i Norden, som forsker inden for emnet kvindelig omskjæring både i Syd og Nord. Netværket har siden 2001 samlet forskere og aktivister i Norden om emnet kvindelig omskjæring til to konferencer. Den tredje konference afholdes nu i Danmark, og forskere, sundhedspersonale og aktivister inviteres til at deltage.

Foreningen mod Pigeomskæring har deltaget i planlægningen af denne konference i samarbejde med gynækolog Charlotte Wilken-Jensen, repræsentant for FOKO. Vi er meget glade for at kunne præsentere programmet for den brede kreds af forskere, organisationer og enkeltpersoner, som arbejder med emnet FGM. Programmet afspejler vores visioner med konferencen, som er at styrke dialogen mellem akademisk og anvendt arbejde og udvikle viden om det religiøse begreb »Sunna«, som ofte sættes i forbindelse med FGM.

Hvis I ønsker nærmere information, kontakt Foreningen mod Pigeomskæring tlf. 3524 8568/ 4085 6830 eller mail@pigeomskæring.dk

Vel mødt!

Gynækolog *Charlotte Wilken-Jensen*
Jordemoder *Hanne Gylche*
Læge *Vibeke Jørgensen*
Projektleder *Tine Kristensen*

Konferencen er støttet af Dansk Selskab for Obstetrik og Gynækologis FIGO fond og Integrationsministeriet

Arrangører:

Gynækologisk overlæge Charlotte Wilken-Jensen og Foreningen mod Pigeomskæring

Konferencesproget er nordisk

Program for 3. FOKO-konference om Female Genital Mutilation

– hvor står forskning og NGO'erne i dag?

Fredag d. 9. september

- 14.00–15.00 Registrering, kaffe og te.
- 15.00–15.10 Velkomst og introduktion v/ Charlotte Wilken-Jensen FOKO og Samia Yusuf Ali Formand for Foreningen mod Pigeomskæring
- 15.10–15.25 Velkomst ved Integrationsminister Rikke Hvilshøj (ej bekræftet)
- 15.30–18.00 Tema: Hvordan arbejdes der forebyggende mod omskjæring af piger i Norden, og hvordan måler vi resultaterne?
- 15.30–15.45 Danmark: Foreningen mod Pigeomskæring v/ projektleder Tine Kristensen
- 15.45–16.00 Norge: OK Prosjekt v/ projektleder Elise Johansen
- 16.00–16.15 Sverige: RISK v/ projektleder Fana Habteab
- 16.15–16.30 Finland: KokoNainen v/ projektleder Janneke Johansson
- 16.30–16.45 Pause
- 16.45–17.30 Film: KokoNainen præsenterer »The Whole Woman«
- 17.30–18.00 Diskussion: Omfanget af FGM i Norden?
- 19.00 Fællesmiddag på restaurant Metro Bar

Lørdag d. 10. september

Der vil være crossaint, frugt, juice og kaffe/te

9.00–12.15 Tema: Anbefalinger til NGO'er og forskere

9.00–9.30 The Swedish Nacional Board of Health and Welfare: Database on Best Practises v/ subject expert Owolabi Bjalkander

9.30–10.00 Somaliske kvinders seksualitet v/ jordemoder og sexolog Hanne Gylche, gynækolog og sexolog Hector López og jordemoder og sexolog Ulla Virkkunen

10.00–10.30 Somaliske stemmer v/ sygeplejerske Ikran Hussein og Hiba Osman stud.mag. i arabisk

10.30–10.45 Pause

10.45–11.10 Resultater fra spørgeskemaundersøgelse af deinfibulation i Danmark v/ gynækolog Charlotte Wilken-Jensen

11.10–11.35 Når sexuella upplevelser blir politik: Om kvinnlig omskærelse och sexualitet v/ antropolog Sara Johnsdotter

11.35–12.00 Forestillinger om omskæring og konsekvenser for praksis v/ kandidat i Folkesundhedsvidenskab Maria Kristiansen

12.00–12.30 Hvordan kan Nord påvirke Syd? v/ cand.mag. Tine Kristensen

12.30–13.15 Frokost serveres

13.15–13.45 Male complications and attitudes v/ dr. phil. Lars Almroth

13.45–14.50 Kort pause

13.50–15.15 Tema: Hvad betyder »sunna«? Hvordan defineres sunna i Syd og Nord? Oplæg fra de nordiske lande og fra Somalia og Sudan

15.15–16.00 Fremtidsvisioner

Uformel middag for alle interesserede herefter.

Tilmeldingsblanket til 3. FOKO-konference i København 9.–10. september 2005

Deltagerafgift: 300 DKK. Tilmeldingen er først endelig, når beløbet er indbetalt til Danske Bank (gælder dog ikke deltagere uden for Danmark. De kan betale når de ankommer. Dog er tilmeldingen bindende): Reg.nr. 3208 kontonr. 3208721763. Sidste frist for tilmelding d. 1. august 2005 til: mail@pigeomskaering.dk

Udfyldes venligst:

Navn _____

Adresse/postnummer og by/land: _____

Telefon/e-mail: _____

Organisation: _____ Stilling: _____

Hotelreservation: Vi formidler gerne hotelreservation til både fredag den 9. september og lørdag den 10. september ved tilmeldelse inden den 1. juli. Vi kan kun tilbyde refundering af udgifter til hotel for foredragsholderne, men hotellet er billigt. Så oplev København fra sin bedste side på Vesterbro: »Hotellet« Oehlenslægersgade 17, 1663 København V. Telefon: 3325 7744.

Dato for reservation (sæt kryds): Fredag den 9/9 + Lørdag den 10/9 +

Hvis ja: + Enkeltværelse (325 DKK). + Dobbeltværelse (495 DKK), evt. sammen med: _____

Ønsker middag fredag aften (egenbetaling) (hvis ja, sæt kryds) +

Ønsker middag lørdag aften (egenbetaling) (hvis ja, sæt kryds) +

Sandbjerg 2006 19.-21. januar

Se www.dsog.dk

De navne, der står nævnt står under arbejdsgrupperne er baserede på tidligere tilkendegivelser, og er ikke bindende.

Torsdag den 19/1 2006

- 12.30–13.30 Frokost til dem, der har mailet til puk@dadlnet.dk (subject: sandbjerg), at de ønsker det (inkluderet i kursusgebyret)
- 14.00–14.09 Velkomst
- 14.09–14.10 Dirigentstav og klokke overdrages Birgitte Bruun Nielsen
- 14.10–14.50 STAN – evidensgradering Lone Hvidman + STAN-gruppen (tovholder vælges internt)
- 14.50–15.50 Puerperale infektioner-endometritis, mastitis m.m. Jens Svare (tovholder), Mogens Wohlert
- 15.50–16.20 kaffe og frugt
- 16.20–17.30 Gravide stofmisbrugere. Jens Svare (tovholder), Mogens Wohlert, Margrethe Møller
- 18.30 Middag
- 19.30–21.30 Torsdag aften
Jannie Salvig, Olav Bjørn Petersen: gravid på prøve

Fredag den 20/1 2006

- 08.15–09.45 Foetus magnus suspicio
Susanne Ledertoug, Kirsten Vangsgaard (tovholder), Hanne Jensen, Nina Palmgern
- 09.45–10.15 Kaffe og frugt
- 10.15–11.00 Intrapartum sugning af barn (Lancet 2004; 364: 597–602)
Gitte Esberg (tovholder)
- 11.00–12.15 Graviditet og PCO (metformin)

Peter Damm (tovholder), Per Ovesen

- 12.15–15.15 tur, bus, madpakke
Jan Steener Jørgensen (tovholder)
- 15.15–15.45 Kaffe og frugt
- 15.45–17.00 Psykisk skrøbelige gravide
Vibeke J. Linde (tovholder), Margrethe Møller, Lars Høj, Tine Tetzschner, Mogens Wohlert

Jubilæumsmiddag

Musik: Peter Damm (tovholder), Thomas Bergholt, Charlotte Søegaard

Lørdag d. 21/1 2006

- 08.30–09.45 Sectio antea
Jesper Legarth, Bodil Andersen, Birgitte Østberg (tovholder)
- 09.45–10.15 Revision af tromboemboliske komplikationer og graviditet
Jannie Salvig (tovholder), Kristjar Skajaa, Jens Fuglsang, Jørgen Berthelsen
- 10.15–10.45 UK – opfølgning
Lars Høj (tovholder)
- 10.45–11.15 Kaffe og frugt
- 11.45–12.00 Flyvning og graviditet (Stråling, trombose, præterm fødsel m.m.)
Niels Ulbjerg (tovholder)
- 12.00–12.20 Opsamling
- 12.20–12.30 evaluering, næste år etc.
- 12.30 Frokost til dem, der har mailet til puk@dadlnet.dk, (subject: sandbjerg), at de ønsker det (inkluderet i kursusgebyret)

Tilmelding

Tilmelding til mødet senest den 1. oktober (UL-mødet onsdag den 18. januar tilmeldes ikke her).

- Overfør 2.300 kr til
postgiro 1199-768 5548
Reg.nr.: 6426 BG Direkte
IBAN kontonr.: DK403000007685548
- Samtidigt mailes følgende oplysninger til til
puk@dadlnet.dk.dk:
 - Navn
 - Afdeling
 - Deltager du i arbejdsgruppe på Sandbjerg 2005?
 - Hvilket årstal deltog du sidst i en Sandbjerg-arbejdsgruppe?
 - Speciallæge (ja/nej)
 - Hvem vil du dele dobbeltværelse med (enkelte værelser er med 3 opredninger)
 - Deltager du i frokost torsdag?
 - Deltager du i frokost lørdag?
 - Ankommer du senere eller rejser du tidligere, så vi kan udnytte dit værelse?
 - Har bil og tilbyder at bo på Ballebro Færgetro (8 km fra Sandbjerg)

Tilmelding til arbejdsgruppe:

- Kontakt den pågældende tovholder

Tovholdere:

- Melder straks til niu@sk.sks.aaa.dk, om vedkommende accepterer hvervet
- Sørger for at arbejdsgruppen bliver »stærk« og sikrer at retningslinierne på www.dsog.dk overholdes
- Meddeler gruppens sammensætning så snart som muligt til niu@sk.sks.aaa.dk
- Opmærksom på »champagne-regelen«: hvis ikke guidelines er mailet til Niels Uldbjerger 14 dage før Sandbjergmødet, skal tovholderen give champagne torsdag aften på Sandbjerg

Økonomi:

- »Nye« arbejdsgrupper kan få refunderet rejseudgifter på op til 3.000 kr.
- »Opfølgende« arbejdsgrupper kan få refunderet rejseudgifter på op til 1.500 kr.
- Brev med både regnskab og bilag samt oplysning om bank/giro-konto (husk pengeinstituttets registreringsnummer) sendes til Niels Uldbjerger, Gyn obs afd Y, Skejby sygehus, 8200 Århus N
- Dårige betalere fra (der kan meget vel være tale om en fejl fra min side, bl.a. fordi jeg modtager indbetalinger uden afsender), nedenstående bedes enten overføre 1900 kr. snarest eller dokumentere indbetaling.
Sandbjerg2004: Carsten Henriques
Sandbjerg2005: Ole Bjarne Christiansen, Jan Steener Jørgensen, Ole Eik Jørgensen, Anette Boel kristiansen, Susanne Pouplier, Ole Breal Rasmussen, Heidi Sharif, Jens Svare, Christina Winter

Sponsoraftaler:

- morten.hedegaard@dadlnet.dk
Sparekassen Kronjylland
(9362) 362-56-10663
projektnummer: 6055

Taxakørsel til og fra Sandbjerg (for egen regning) aftales med Jesper Legarth (jele@herlevhosp.kbhamt.dk)

Kommende Sandbjergmøder:

- Tor 19/1 2006-lør 21/1 2006 30 pladser til UL ons kl 1800
- Tor 18/1 2007-lør 20/1 2007 30 pladser til UL ons kl 1800
- Tor 17/1 2008-lør 19/1 2008 30 pladser til UL ons kl 1800

Nordisk kurs i praktisk obstetikk

26.10.05–29.10.05

Haukeland Universitets-
sjukehus, Kvinneklinikken,
Bergen, Norge

(utkast revidert 050405)

Dag 1 onsdag 261005

Møteleder: S. Albrechtsen

10.00	Velkommen (Albrechtsen)
Praktiske opplysninger
(Gruppeinndeling)
Presentasjon av KKB (Børdahl)
Kurskomiteen:
I. Borthen
S. Albrechtsen
P. Børdahl
10.20–11.00	Den normale fødsel – fødsel
mekanisme, K. Augensen
11.00–11.15	Pause
11.15–12.00	Uregelmessige hodepresenta-
sjoner, K. Augensen
12.00–13.00	Lunsj

Tangsession

13.00–13.45	Tangforløsning teoretisk
gjennomgang. T. Henriksen
(Simpsons og Kiellands tang)
13.45–14.00	Pause
14.00–15.00	Praktiske øvelser på fantom
Gruppe 1, T. Henriksen
Gruppe 2, I. Borthen
Gruppe 3, S. Albrechtsen
Gruppe 4, K. Augensen

Vakuumsession

15.00–15.45	Vakuum teoretisk gjennomgang,
I. Borthen
15.45–17.00	Praktiske øvelser
Gruppe 1, I. Borthen
Gruppe 2, S. Albrechtsen
Gruppe 3, K. Augensen
Gruppe 4, P. Børdahl

Dag 2 torsdag 271005

Møteleder: I. Borthen

08.30	Evt. praktiske opplysninger
08.30–09.00	Vanskelig skulderforløsning teo-
retisk gjennomgang, P. Børdahl
09.00–09.05	Pause
09.05–10.00	Praktiske øvelser
Gruppe 1, K. Augensen
Gruppe 2, P. Børdahl
Gruppe 3, I. Borthen
Gruppe 4, S. Albrechtsen
10.00–10.45	Seteforløsning teoretisk gjen-
nomgang
Vanlig fremhjelp, S. Albrechtsen
Total uttrekning
Keisersnitt forløsning
10.45–11.30	Forløsning av tvillinger, P. Bør-
dahl
11.30–12.30	Lunsj
12.30–14.00	Praktiske øvelser
Gruppe 1, K. Augensen
Gruppe 2, P. Børdahl
Gruppe 3, I. Borthen
Gruppe 4, S. Albrechtsen
14.00–14.15	Pause
14.15–15.00	Keisersnitt forløsning teoretisk
gjennomgang, I. Borthen
15.00–15.45	Behandling av obstetriske blød-
ningskomplikasjoner,
S. Albrechtsen
Medisinske prinsipper
Kirurgiske prinsipper
15.45–16.00	Pause

- 16.00–17.00 Praktiske øvelser
Gruppe 1, K. Augensen
Gruppe 2, P. Børdahl
Gruppe 3, I. Borthen
Gruppe 4, S. Albrechtsen

Dag 3 fredag 281005

Møteleder P.E. Børdahl

- 09.00–09.45 Bekkenbunnen anatomi og funksjon
Episiotomi
Reparasjon av perineumskader
K. Augensen
- 09.45–10.00 Pause
- 10.00–12.30 Praktiske øvelser
Gruppe 1, T. Eikeland
Gruppe 2, K. Augensen
Gruppe 3, I. Borthen
Gruppe 4, S. Albrechtsen
- 12.30–13.30 Lunsj
- 13.30–14.00 Støtte av perineum
T. Eikeland
- 14.00–14.30 Senskader av bekkenbunnen
Y. Hannestad
- 14.30–15.00 Avslutning og evaluering
Kurskomiteen

Tilmelding på : www.legeforeningen.no

Kurset har nr. B 21526

Påmeldingsfrist 130805

Kursavgift for leger 2200 nkr

ikke leger 4400 nkr.

Rapport: NFOG-visitor program

Besøg hos Professor Torvid Kiserud, Kvinneklivnikken, Haukeland Sykehus, Bergen Universitet, Norge. 30/1–12/2 2005.

I forbindelse med kurser og møder indenfor mit subspecialt Føtal medicin, har jeg haft fornøjelsen af at møde Professor Torvid Kiserud og høre om hans forskningsresultater, og lære om de normale flow-forhold i fosteret og om de ændringer, der sker pga. føtalt stress i tilfælde af anæmi, placentainsufficiens, præeklamsi osv. for at anvende denne viden med henblik på den optimale behandling af fosteret og den gravide.

Professor Torvid Kiserud er en ledende forsker indenfor Doppler undersøgelser af venøst og arterielt blod-flow i fosteret, specielt i Ductus Venosus og Foramen Ovale. Jeg er taknemmelig for, at han ville modtage mig som NFOG-visitor i sin klinik og sit forskningslaboratorium.

Jeg vil desuden takke min arbejdsplads, Gynækologisk-obstetrisk afdeling, Aalborg Sygehus for at give mig fri med løn til studieopholdet i henhold til NFOG's regler, og NFOG's Visitor Program, som betalte mine udgifter til rejse og ophold.

Formålet med opholdet var:

- At øge mit kendskab til brugen af Dopplertechnikken til vurdering af fosteret ved hjælp af ultralyd, specielt de væksthæmmede, eller på anden måde syge fostre.
- At få undervisning og træning i Dopplerflow undersøgelser af A. Uterina, A. Umbilicalis, A. Cerebri Media og Ductus Venosus og andre vener, herunder tolkning af fundene og deres fysiologiske betydning.
- At blive introduceret til forskning indenfor dette område af føtal medicin.
- At udvikle kontakter med andre nordiske

kolleger, som arbejder indenfor området obstetrisk ultralyd og føtal medicin.

Kvinneklivnikken har ca. 5000 fødsler årligt og har landsdelsfunktion for Gynækologi og Obstetrik i det vestlige Norge. Afdelingen modtager fødende fra 24. svangerskabsuge, og med de fleste komplikationer, og ultralydsklinikken undersøger gravide hvor der er mistanke om fostermisdannelser, væksthæmning og tidligere komplicerede graviditeter. Desuden har afdelingen igangværende forskning specielt indenfor blod-flow i fosteret og placenta, fortrinsvis vha. Doppler ultralydsteknikken.

Jeg fik muligheden for at foretage ultralydsundersøgelser på flere af de gravide afdelingen, mistænkt for væksthæmning, præeklamsi eller HELLP eller misdannelser, og på monochoriotiske, diamniotiske tvillinger, mistænkt for tvillinge-transfusions-syndrom, og nogle af kvinderne kunne jeg undersøge flere dage for at følge forløbet.

Heldigvis kunne jeg bruge en ultralydsskanner magen til dem vi har hjemme i Aalborg, så jeg kunne koncentrere mig om at finde blodkarrene og opnå de korrekte Doppler-flow profiler for at undersøge fosteret.

Torvid Kiserud underviste mig i at gennemføre undersøgelserne og genkende de forskellige flow-profiler og anvende flow-ændringerne til vurdering af fosteret. Jeg lærte at finde og evaluere Doppler flow i A. Umbilicalis, A. Uterina, A. Cerebri media, Ductus Venosus og Vena Umbilicalis, og jeg lærte hvordan flow-profiler i de pulmonale vener og venerne og arterierne i lever og gastrointestinkanalen kunne undersøges.

Desuden overværede jeg hvordan Professor Kiserud undersøgte foster mistænkt for misdannelser, og hvordan han gennemførte en ultralydsvejledt transcervical chorion villus biopsi, i modsætning til den transabdominale

metode med brug af påsat styr, som er rutine i Aalborg og generelt i Danmark.

Jeg så hvordan to af de yngre forskere Cathrine Ebbing og Joerg Kessler undersøgte flow i fosterets tarme og lever i deres igangværende projekter.

Mit besøg sluttede med at jeg overværede Svein Magne Skulstad's forsvar til den medicinske doktorgrad om emnet »Umbilical vein constriction at the abdominal wall. An ultrasound study in low risk pregnancies«, et interessant emne med relationer til min interesse for Doppler Ultralyd. Forinden havde Torvid Kiserud vist mig hvordan man kan måle det venøse flow sv.t. umbilical-ringen, og hvordan en striktur på dette sted i visse tilfælde kan påvirke fosteret og medføre fosterdød i svære tilfælde.

Jeg nød diskussionerne med afdelingens læger, specielt under frokostpauserne, hvor vi talte om de forskellige holdninger i Norge og Danmark til emner som screening for Downs syndrom vha. Nakkefoldsskanning, vaginal fødsel ved underkropspræsentation, og kejsersnit generelt.

Jeg blev godt modtaget af afdelingens læger, jordemødre og andet personale, som gjorde deres yderste for at gøre mit ophold til en succes. Jeg nød specielt en hyggelig aften med to »Danskere i eksil« Hanne Wielandt og Jeppe Bohm, og en Ethiopisk middag med Torvid Kiserud hvor vi udvekslede erfaringer om arbejdet som gynækolog/obstetrikere i Afrika.

Jeg boede på patienthotellet: Haukeland Hotel, hvis faciliteter var passende til mit behov.

Alle mine anførte formål med besøget blev opfyldt, og jeg kan beskrive mit besøg som en succes, bade fagligt og socialt.

Jeg har kun ét klagepunkt: I Bergen regner det altid!

Jeg vil anbefale andre at benytte muligheden for et studieophold i et af de øvrige Nordi-

ske lande indenfor NFOG's visitor Program. Der er ansøgningsfrist 1. december, se DSOG's hjemmeside.

Hanne Mohapeloa, overlæge.

Ultralydsambulatoriet.

Gynækologisk-obstetrisk afdeling.

Aalborg Sygehus, Aarhus Universitet.

Fremtidige FYGO kurser

Som resultat af vores spørgeskemaundersøgelse, som vi fremlagde på FYGO internatkurset i marts i år, vil vi tilstræbe at afholde alle kurser dubleret, således at alle afholdes både i Øst og Vest.

Efteråret 2005

- Obstetrik – Øst /Vest
- Onkologi – Øst/Vest
- Den svære samtale – Øst (Afholdt i foråret 2005 i Vest)

Forår 2006

- Kopforløsning/skulderdystoci/udvendig undersøgelse – Øst/Vest
- Præterm fødsel – Øst/Vest
- Anæstesiologi – Odense

Et tilbud til alle uddannelsessøgende

Oplev hvordan yngre gynækologer/obstetrikere uddannes i Spanien – deltag i det europæiske udvekslingsprogram i november og december 2005.

Læs nedenfor hvordan *og send en ansøgning til FYGO's bestyrelse senest den 20. september.*

Hvornår, hvor og hvad?

I uge 48 dvs. den 28. november til den 3. december gennemføres det 15. europæiske udvekslingsprogram for uddannelsessøgende gynækologer. Denne gang foregår det i Spanien. Du vil opholde dig på en gynækologisk obstetrisk afdeling i Spanien i 4 dage.

Du forventes herefter at deltage i et efterfølgende møde om europæiske uddannelses-

spørgsmål, som afholdes i Barcelona den 2.–3. december. På mødet deltager tillige øvrige danske repræsentanter i ENTOG/EBCOG samarbejdet (European Network of Trainees in Obstetrics and Gynaecology/European Board & College Obstetrics and Gynaecology). Programmet for udvekslingsophold og møde kan studeres på www.entog.org.

Hvem?

Der skal udvælges 2 deltagere fra Danmark. I alt vil 50–60 uddannelsessøgende fra hele Europa deltage i arrangementet.

Hvem kan ansøge?

Du skal være under uddannelse til speciallæge i gynækologi og obstetrik og være medlem af FYGO for at komme i betragtning. *Alle kan søge* – fra yngste introduktionslæge til ældste kursist.

Hvordan finansieres opholdet?

DSOG finansierer rejse og udgifter til ophold i forbindelse med selve ENTOG-mødet.

Ophold i forbindelse med studiebesøget på afdelingerne dækkes af lokale kræfter.

Det forventes, at din afdeling yder tjenestefri med løn. Dine udgifter til opholdet vil være yderst minimale (mad & drikke).

Hvordan ansøges?

Send en ansøgning til FYGO's bestyrelse *senest den 20. september* til nedenstående adresse (meget gerne pr. e-mail). Ansøgningen skal indeholde et kort CV samt motivation for hvorfor du vil deltage.

Efter opholdet forventes det, at deltagerne skriver et kort mødereferat i DSOG bladet.

SØG – du kan kun blive en god oplevelse rigere!

Har du spørgsmål til ovenstående, er du velkommen til at kontakte undertegnede.

På bestyrelsens vegne

Marie Søgaard
Blegdamsvej 126, 4. tv.
2100 København Ø,
tlf.: 35 55 15 39,
e-mail: msg@cancer.dk

Kursus i basal operativ hysteroskopi

Tid:

Fredag d. 28. oktober 2005 kl. 14.00–19.30

Sted:

Amtssygehuset i Glostrup, Gynækologisk afdelings konferencerum samt Dagkirurgisk afdeling.

Målgruppe:

Prækursister og kursister i gynækologi.

Indhold:

Indledende teori og praktisk hysteroskopi på in vitro model.

Undervisere:

Overlæge, dr.med. Søren Stampe Sørensen
Overlæge Lotte Clevin
Afdelingslæge Bent Hansen
1. reservelæge Pernille Nørgaard

Kursusledelse:

1. reservelæge Pernille Nørgaard
Overlæge, dr.med. Søren Stampe Sørensen

Deltagerantal:

Max. 9

Deltagergebyr:

500 kr.

Tilmelding

Senest fredag d. 30. september 2005 til
pernilleuoergaard@yahoo.dk

Program

- 14.00–14.10 Velkomst
- 14.10–15.10 Teori omhandlende indikationer, prognostiske faktorer, komplikationer, senfølger og operativ teknik ved Søren Stampe Sørensen.
- 15.10–15.30 Gennemgang af apparatur og in vitro model ved Lotte Clevin.
- 15.30–16.00 Kaffepause og omklædning.
- 16.00–19.00 Hysteroskopi på in vitro model, mulighed for pauser.
- 19.00–19.30 Lidt at spise og evaluering.

